

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Udvalget

til Overvejelse af Hærlovsforslagets Bestemmelser
om Linie- og Forstærkningstroppernes Styrke, Sam-
mensætning og Beskaffenhed.

Fortroligt.

Kjøbenhavn, den 6te Maj 1893.

Ved Kommissionens Beslutning i Mødet den 20de April d. A. blev det paalagt undertegnede at sammentræde i et Udvalg for at undersøge, 1) hvor vidt der vilde være Anledning til at foreslaa Ændringer i det til Behandling foreliggende Hærlovsforslags Bestemmelser om Linie- og Forstærkningstroppernes Styrke, Sammensætning og Beskaffenhed under Hensyn til de Opgaver, som under et fjendtligt Angreb paa Sjælland kunne blive stillede Hæren, og 2) hvorvidt Hensynet til en Optræden af denne uden for Sjælland maatte modificere det Resultat, hvortil den første Undersøgelse havde ført. Idet Udvalget i det følgende skal gøre Rede for sine Overvejelser af de omspurgte Punkter, vil hvert af de forelagte Spørgsmaal blive betragtet for sig.

I.

Det første Spørgsmaal har naturligt maattet føre Udvalget ind paa en nærmere Overvejelse af de Opgaver, som et Angreb paa Sjælland vil stille Hæren.

Man har herved troet at kunne se bort fra den Mulighed, at Hovedstaden kan blive Genstand for et Overrumplingsforsøg, forinden nogen Del af Hæren er mobiliseret. Et saadant Forsøg kan næppe tænkes at finde Sted, uden at den politiske Situation en Tid forinden har antaget en saa truende Karakter, at der med vore geografiske Forhold for Øje vil have været al Grund for Regeringen til at tage sine Forholdsregler. Men selv om Muligheden af et Foretagende af den nævnte Art maa indrømmes, behøver det næppe nogen Paavisning, at det kun vil kunne bevare sin overraskende Karakter, naar det indskrænkes til en Ekspedition af ringe Udstrækning, udgaaende fra en nærliggende Havn, og det skønnes da ikke rettere, end at et saadant Angreb maa kunne afværges af den i Kjøbenhavn til enhver Tid tjenestegørende Styrke i Forening med det Antal hjemsendte Værnepligtige, der har Ophold inden for Befæstningen og i dens nærmeste Nærhed uden for. Skøndt Angrebet næppe har større Sandsynlighed, vil det dog formentlig være nødvendigt i Fredstid at have truffet Forberedelse til med korteste Frist at kunne organisere den omtalte Styrke til Hovedstadens Forsvar; men da en saadan Organisation ikke ikke behøver at finde sit Udtryk i Loven om Hærens Ordning, maa Udvalget anse en nøjere Undersøgelse i saa Henseende som liggende uden for den her stillede Opgave.

Bortses altsaa fra dette ekceptionelle Tilfælde, maa Angreb af en fjendtlig Magt paa Sjælland formentlig antages at have til Hensigt enten umiddelbart før eller efter Udbruddet af en europæisk Krig at tvinge Regeringens Villie, eventuelt

at tilintetgøre de danske Kampmidler til Lands og til Søs, for at disse ikke skulle komme en Modstander til Gode, eller — hvad der ogsaa kan tænkes længere Tid efter Krigens Udbrud — at bemægtige sig et Punkt paa Sjælland f. Eks. ved Store Belt til Benyttelse i egen Krigsførelses Interesse. Den første Art Angreb truer direkte Landets Eksistens og kan næppe naa sit Maal uden en Indtagelse af Hovedstaden; den sidste Art indeholder ingen saadan direkte Trusel, men er en Krænkelse af Neutraliteten. Begge stille de Krav paa et mobilt Forsvar, og dette Forhold maa Udvalget finde Anledning til nærmere at gaa ind paa overfor de Kommissionen forelagte Hærplaner, der tilsigte en Indskrænkning af Linietropperne, hvorved et saadant Forsvar vilde blive resultatløst.

Betragtes først den sidst omtalte Art af Angreb, ses, at de ikke kunne afværges uden Optræden af Hæren uden for Hovedstaden, hvor dens Tilstedeværelse kun skærmer med Krænkelse af Neutraliteten paa det enkelte Punkt. Det maa overhovedet betones, at en Opretholdelse af den neutrale Stilling med Nødvendighed kræver et mobilt Forsvar, en Opfattelse der ogsaa finder sit Udtryk i de Forsvarsordninger, der ere adopterede af de traktatmæssigt neutraliserede Stater.

Ogsaa den første Art Angreb bør, saavidt Omstændighederne tillade det, imødegaas ved et Forsvar af Sjælland i dets Helhed. Kun derved kan man hindre, at Øen bliver Krigsskueplads, kun derved drages den rette Nytte af Befæstningen — som er anlagt i det Øjemed at være et sidste Tilflugtssted for Hæren — derved kan fremdeles vindes den maaske meget ønskelige Tid til at forberede de personelle og materielle Betingelser for Befæstningens Forsvar (Armering, Proviantering, Indøvelse af Forstærkningsmandskab m. v.), og endelig skaber man sig ved et saadant Forsvar mange Chancer ikke blot for en heldig Udgang af Krigen men muligen for ganske at forebygge den.

Betragtes nemlig Sagen fra Angriberens Standpunkt, vil dette Forsvar kræve, at Ekspeditionen gives et større Omfang, men derved vokser Tiden til Forberedelserne, Fordringerne til Transportmateriellet — der let kunne blive saa store, at de ikke lade sig opfylde — og endelig Vanskeligheden ved at finde et passende Landgangssted. Foretagendet vil næppe blive forsøgt, med mindre Angriberen har Vished for at være numerisk overlegen. I saa Fald vil, naar Hæren er samlet paa Sjælland, ca. 3 Divisioner være den mindste Styrke, hvormed det kan voves; men denne Styrke behøver formentlig til Udskibning en Kyststrækning af ca. $\frac{3}{4}$ Mil, paa hvilken Betingelserne saavel i Land som i Søen maa være gunstige, hvortil kommer, at der af Hensyn til Landsætningen af beredne Vaaben, Materiel og Fornødenheder helst bør være en brugelig Havn i Nærheden. Af saadanne Strækninger findes kun faa paa Øen, medens Iværksættelse af Landgangen paa forskellige Steder vil medføre en Fare for partielle Nederlag. Selv om Landgangen lykkes, vil der endnu være betydelige Vanskeligheder tilbage; Studier af Forholdene have godtgjort, at en Indeslutning af Befæstningen over for en større og aktiv Forsvarshær næppe lader sig gennemføre — i hvert Fald ikke nogenlunde hurtigt — med mindre end ca. 2 Armékorps, men en saa stor Styrke vil en Angriber have overordentlig vanskeligt ved at overføre paa én Gang.

Betragtes dernæst Sagen fra Forsvarets Standpunkt, da vil Hæren her blive stillet over for en Opgave, som den kan antages at være voksen.

Den maa ikke, som i tidligere Krige, være forberedt paa at møde en Overmagt, der ikke lader sig beregne paa Forhaand; thi den overlegne Fjende vil være nødt til at angribe med en stærkt begrænset Styrke, hvis første Optræden maa finde Sted under meget vanskelige Forhold. Udviklingen af Jernbaner, Telegrafer og Skydevaaben komme i høj Grad Forsvaret til Gode, og dette vil særlig have gunstige Chancer ved en Imødegaaelse, om end med mindre Styrke, af selve Landsætningen, ved en Optræden af den samlede Hær, inden Fjenden har tilendebragt sin Udskibning, og endelig ved Kamp i Fæstningens Forterrain. Hvilket Resultat, Forsvaret kan naa, vil selvfølgelig meget bero paa, hvor stor en Styrke det lykkes at sammendrage paa Sjælland. Uden at komme nærmere ind paa Betingelserne herfor, skal Udvalget kun henpege paa, at Tilstedebringelsen af en større Styrke paa Øen navnlig vil være afhængig af, at Mobilisering og Koncentration paabegyndes i rette Tid, hvilket vel i Almindelighed kræver, at de sjællandske og fynske Afdelinger samles paa Sjælland, saa snart Forholdene blive truende, saaledes som det tildels tidligere er sket. Dette vil formentlig noget lettes ved Lovforslagets Bestemmelse i § 18, hvorefter hele Hæren kan sammendrages til større Øvelser.

Dersom Forholdene tilstede at samle hele Hæren paa Sjælland, skønnes dette at være strategisk rigtigt, dels fordi Afgørelsen maa antages at falde her, og Fjenden, navnlig naar Operationen kun tør være af kort Varighed, ikke kan ventes at ville optræde i de øvrige Landsdele, dels fordi man ved der at efterlade en Styrke ikke kan yde disse nogen effektiv Beskyttelse, medens det medfører en Svækkelse af Forsvaret paa Sjælland; det maa dog erkendes at andre Grunde her kunne tænkes at faa en berettiget Indflydelse. Hvad selve Ordningen af Øens Forsvar angaar, henholder Udvalget sig til den i Ministeriets fortrolige Skrivelse af 13de Januar d. A. udviklede Plan. Denne fordeler i de forskellige Kystafsnit Styrker, der ere saaledes afpassede efter de lokale Forhold, at der formentlig overalt kan naas en energisk Imødegaaelse af de Kræfter, som et fjendtligt Armékorps i 1ste Vending kan antages at landsætte, medens den først paatænker at iværksætte den endelige Koncentration af Hæren, naar en saa stor Styrke er landsat, at Angrebets alvorlige Karakter er konstateret. Ordningen har saaledes i Principet renonceret Muligheden af at møde Fjenden paa Landgangsstedet med en meget stor Styrke, for at vinde Sikkerhed for overalt at kunne sætte en mindre, men sandsynligvis tilstrækkelig, Styrke imod ham og derved paralisere Virkningen af Demonstrationer; men det er forøvrigt øjensynligt, at øjeblikkelige Forhold — saasom modtagne Efterretninger, Vejrforhold o. lign. — muliggøre Modifikationer i Opstillingen, hvorved man, uden at give Afkald paa Sikkerheden, faar Udsigt til at opnaa et større Resultat paa selve Landgangsstedet. Denne Ordning stiller, som det skal ses, et bestemt Krav til Styrken af den mobile Hær, men yder samtidig Hovedstaden en saadan Betryggelse, at her kun behøver at efterlades Forstærkningsafdelinger, der dog ikke egne sig til Optræden i aaben Mark, samt den Styrke af Artilleri og Ingeniørtropper, som er nødvendig for Fæstningens senere Forsvar.

Naar kun en mindre Del af Hæren er samlet paa Sjælland, lader Ordningen sig ikke gennemføre i sin fulde Udstrækning. Det kan da efter Omstændighederne blive nødvendigt at efterlade en Del af Liniestyrken i Kjøbenhavn eller dens Nærhed, og de mobile Operationer maa foretages under Hensyn til, at Hæren

ikke tør lade sig afskære fra Byen, hvorfor den, naar der ikke haves Sikkerhed mod Demonstrationer, i højere Grad er udsat. Hvor stor Frihed den kan gives, lader sig ikke i Almindelighed bestemme, saa meget mindre, som dette ikke blot er afhængigt af den mobile Styrkes Størrelse, men ogsaa af de ovenfor berørte øjeblikkelige Forhold, som det er Overkommandoens Sag rettelig at vurdere.

Mest indskrænket bliver den mobile Hærs Frihed, naar man til Forsvaret kun raader over de paa Sjælland værende Afdelinger. Dens Optræden uden for Kjøbenhavn vil da vistnok i Almindelighed være indskrænket til en Sikring af de nærmeste Landgangssteder, og længere udgaaende Operationer kun være mulige under ganske særlige Forhold.

For de følgende Overvejelser angaaende Hærens Styrke og Sammensætning vil det være tilstrækkeligt at betragte de nævnte for Forsvaret gunstigste og ugunstigste Tilfælde.

a. Hæren er samlet paa Sjælland. — Med Hensyn til Forsvaret i 1ste Linie skal bemærkes, at Generalstaben har foretaget en omhyggelig Undersøgelse af Kysterne for at bestemme, hvorledes disse bør deles i Afsnit saaledes, at der under gunstige Betingelser kan ydes Modstand mod Landsætning af et Armékorps. Man er herved kommen til det Resultat, at Afsnitsbesætningen vil kræve 25 Batailloner à 1000 Mand, 9 Batterier og 4 Rytterregimenter; tilbage haves da som Hovedreserve 6 Batailloner, 3 Batterier og 1 Rytterregiment, hvilket ikke er for meget, naar Hensyn tages til, at denne Styrke tillige skal forsvare Kysten fra Kjøge til Befæstningen, ligesom den maa kunne fremskyde Reserver for Afsnitsbesætningerne paa de truede Kyststrækninger. Der kræves saaledes ca. 36000 Mand, hvortil desuden af Hensyn til Operationerne maa føjes 2 Ingeniørkompagnier. Endvidere stiller Forsvaret i 1ste Linie Fordring om enkelte mindre Ingeniørdetachementer til at foretage de nødvendige Ødelæggelsesarbejder i de forskellige Havnestæder og Endepunkter for Jernbanerne, samt mindre Besætninger i de projekterede Havneforskansninger. Til Fodfolkets Styrke stiller Opgaven et bestemt Krav, hvorpaa ikke kan slaas af, naar ikke den Sandsynlighed for at afvise et Angreb paa Øen, som Ordningen byder, i meget høj Grad skal formindskes; det vil derhos navnlig være denne Styrke, der er bestemmende for de Anstrengelser, en Angriber maa gøre, og derved for, om Angrebet i det hele vil blive forsøgt. Opgaven vil fremdeles lægge Beslag paa største Delen af vort Rytteri. Dette skal afgive Ordonnanser til samtlige Kystudkigsstationer og til de Udkigs- og Meldingsposter, som forøvrigt tilsigtes etablerede, besørge al anden Ordonnans- og Relai-tjeneste i Afsnittene og varetage en stor Del af Efterretnings-tjenesten, saaledes overtage Udkigsposternes Funktioner, naar de afbrydes af Fjenden, besørge Observationen paa Steder, hvor der ikke skønnes Anledning til at oprette faste Stationer, om Natten supplere Stationerne ved Patrouillering o. s. v., en Tjeneste, som, naar den skal opretholdes i længere Tid, kræver Afløsning. Muligen maa ogsaa en mindre Rytterstyrke efterlades i Kjøbenhavn. Heller ikke under Operationerne vil Hæren kunne nøjes med et svagere Rytteri end det, Forslaget stiller til Raadighed, idet vore Eskadroner af Mangel paa Heste kun kunne formeres paa højst 100 Underkorporaler og Menige, hvorved Forholdet mellem Rytteriet og de øvrige Vaaben bliver ikke lidet ugunstigere end i andre Hære. Da imidlertid ogsaa Landgangskorpset

maa antages at være mindre rigeligt udstyret med Rytteri, vil formentlig den nuhavende Styrke kunne gøre Fyldest. Ogsaa for Feltartilleriets Vedkommende formenes Opgaven at kunne løses ved den foreslaaede Styrke; men det skal dog fremhæves som særlig uheldigt, at man i vor Hærorrdning er bleven staaende ved de 12 Liniebatterier, som allerede havdes i Hærplanen af 1842, skønt Forholdene væsentlig have forandret sig siden den Tid; det nævnte Tal svarer til 3 Kanoner pr. 1000 Mand Fodfolk, medens det almindelige nu er 4 Kanoner eller noget derover pr. 1000 Mand. Forslaget raader dog noget Bod derpaa ved at forberede en Organisation af Batterierne paa 4 Kanoner. Hvad Ingeniørtropperne angaar, skal af de nu bestaaende 5 Linie- og 3 Reservekompagnier ved Mobilisering formeres 11 Kompagnier, nemlig 4 Pioner-, 1 Bro (Pioner-), 3 smaa Telegrafkompagnier (2 Telegraf- og Signal-, 1 Etappetelegrafkompagni), 2 Jernbane (Pioner-) og 1 Parkkompagni; hertil fjører Forslaget 1 Telegraf- og 1 Landtorpedokompagni. Som nævnt vil Forsvaret i 1ste Linie lægge Beslag paa ca. 2 Ingeniørkompagnier; men det lader tillige Nødvendigheden af det foreslaaede Telegrafkompagni fremtræde som paatrængende. Da det bestaaende Telegrafkompagni nemlig skal besætte 14 Kystsignalstationer paa Sjælland og omliggende Øer og da den Del af dets hjemsendte Personale, der er ansat ved Telegraf- og Jernbanevæsenet, i Henhold til den mellem Krigs- og Indenrigsministeriet i 1888 afsluttede Overenskomst, ikke straks giver Møde ved en Mobilisering, raader Kompagniet for Tiden til Bestridelse af Telegraf- og Telefontjenesten i Afsnittene og i Befæstningen kun over en værnepligtig Styrke af 11 Korporaler, 20 Underkorporaler og 145 Pionerer, hvilket er aldeles utilstrækkeligt til at tilfredsstille de betydelige Krav, der stilles til nævnte Tjeneste.

Medens Forsvaret i 1ste Linie saaledes skønnes at kunne effektueres ved den foreslaaede Organisation, vil der efter denne til Sikring af Kjøbenhavn kunne raades over følgende Besætningsstyrke:

- Fodfolk: Livgardens Forstærkningsbataillon, 4 Forstærkningsbatailloner fra Sjælland à 8 Kompagnier, 4 Batailloner af Kjøbenhavns Forstærkningskorps og 6 Forstærkningsbatailloner fra Jylland og Fyen à 4 Kompagnier, 3: en Styrke, der omtrent svarer til 19 Batailloner;
- Artilleri: 3 Linie- og 2 Forstærkningsbatailloner samt 1 Bataillon af Kjøbenhavns Forstærkningskorps;
- Ingeniørtropper: ca. 8 Feltkompagnier [4 Pioner-, 1 Bro- (Pioner-), 1 Telegraf-, 1 Landtorpedo- og 1 Parkkompagni].

Da Felthærens Opstilling yder Byen en betydelig Sikring, og da denne derhos mod Søsiden er beskyttet af Søbefæstningen og Flaaden, hvilken sidste vel for største Delen vil være trængt tilbage til Kjøbenhavn paa det Tidspunkt, da fjendtlig Landgang forestaar, maa den Besætningsstyrke af Fodfolk, der haves, anses for saa rigelig, at der efter Situationen — ogsaa naar Hensyn tages til det senere Forsvar af Hovedstaden — i og for sig intet kunde være til Hinder for at formindske den; en Formindskelse af de sjællandske Forstærkningsafdelingers Styrke maa dog af Hensyn til det ugunstige Krigstilfælde, der senere skal omtales, være udelukket, og heller ikke en Formindskelse af de fra Provinserne udskrevne Forstærkningsbatailloner kan tilraades, da de kunde blive af væsentlig Betydning ved mulige Operationer i disse Landsdele.

Med Hensyn til Fæstningsartilleriet skal Udvalget tilraade enkelte Ændringer i den foreslaaede Organisation. Denne indordner saaledes det til Anvendelse paa Landbefæstningen og paa Søbefæstningen bestemte Artilleri i et enkelt Regiment; men det skønnes ikke rettere end at de Vilkaar, under hvilke Artilleriet vil komme til at virke paa de to nævnte Dele af Befæstningen, saavel som de deraf betingede Fordringer til Personellet ere af en saa væsentlig forskellig Art, at en Indordning som den paatænkte bliver mindre hensigtsmæssig. Man maa derfor foretrække, at de Afdelinger, der skulle anvendes til Landfronternes Forsvar, samles i et Fæstningsartilleriregiment, medens de til Besættelse af Søfronten bestemte Tropper danne en særlig Kystartilleribataillon. Naar derhos Forslaget udsondrer Forstærkningsmandskabet i særlige Afdelinger paa samme Maade, som dette finder Sted ved Fodfolket, skal Udvalget bemærke, at medens det for sidstnævnte Vaabens Vedkommende er muligt at betegne Dele af Befæstningen, hvis Besættelse kan overdrages Afdelinger af Forstærkningen med mindre Betænkelighed end andre Dele, er Forholdet ikke saaledes for Fæstningsartilleriet. Fordringerne til dettes militære og specielle artilleristiske Kvalitet blive ikke væsentligt modificerede ved Befæstningens forskellige Beskaffenhed, og man vil kun undtagelsesvis kunne anvise Forstærkningsafdelinger en til deres Sammensætning og Beskaffenhed svarende Opgave. Derimod ville Kravene til Mandskabets artilleristiske Uddannelse være forskellige indenfor den enkelte Underafdeling af Vaabnet, idet de for en ikke ringe Del af Mandskabet kunne nedsættes betydeligt, og der vil navnlig til al Tjeneste, der i større eller mindre Grad kan betegnes som Haandlangergærning, særdeles vel kunne anvendes Forstærkningsmandskab, som derimod til den egentlige Artilleritjeneste i Reglen vil staa tilbage for Mandskabet af de yngre Aargange. Det skønnes derfor bedre stemmende med Forholdene og med en økonomisk Anvendelse af Personalet at fordele den værnepligtige Masse ligeligt til de forskellige Underafdelinger af Fæstningsartilleriet, en Ordning, som vanskeligt kan opsættes til Mobiliseringsøjeblikket, men helst maa være organisationsmæssigt fastslaaet.

Naar disse Ændringer billiges, ville formentlig Forsvarets Krav være tilfredsstillende ved en Organisation af det førnævnte Fæstningsartilleriregiment paa 3 Batalioner à 4 Kompagnier og af Kystartilleribataillonon paa 6 Kompagnier, hvilket maa medføre en Forøgelse af Liniens Rammer og nogen Formindskelse af Forstærkningens. Saavel de foreslaaede Forstærkningsbatalioner som den til Kjøbenhavns Forstærkningskorps hørende Artilleribataillon maatte derhos bortfalde, og det Mandskab, som efter Forslaget skulde tilgaa disse Afdelinger, forblive ved de forskellige Artilleribatalioner. Udvalget skal, ved i det følgende nærmere at omtale den ønskelige Forøgelse af Rammerne, angive, hvorledes den herved foranledigede Merudgift formentlig vil kunne dækkes.

For Ingeniørtroppernes Vedkommende tilfredsstiller Forslaget alle ønskelige Fordringer.

Det skal endelig tilføjes, at der, dersom Felthæren skulde blive trængt tilbage til Befæstningen, her vil blive samlet en saa anselig Styrke, at Betingelserne for et aktivt og energisk Forsvar af Hovedstaden maa siges at være til Stede.

b. Forsvaret af Sjælland maa ske alene ved de sjællandske Afdelinger. — Som alt bemærket, vil det i dette Tilfælde ganske bero paa Omstændighederne, om og i hvilken Udstrækning et Forsvar i 1ste Linie kan finde Sted; derimod maa det forlanges, at der kan føres et Forsvar af den befæstede Hovedstad, og dette vil kræve, at Organisationen gør det muligt at udnytte hele den sjællandske Forsvarkraft. Nedenfor er givet en Oversigt over den hjemsendte Styrke af Korporaler, Underkorporaler og Menige af Linien og Forstærkningen, som kunde paaregnes ved Indkaldelse til de sjællandske Afdelinger den 15de Juni 1891, idet der ikke for senere Tidspunkter foreligge Oplysninger, hvori de sandsynlige Udeblivere — o: Gendarmere, Værnepligtige, der med Tilladelse opholde sig i Udlandet, og saadanne, der ulovlig ere udeblevne fra de sidste Indkaldelser — ere fradragne. Med Hensyn til de anførte Tal maa det dog erindres, at der til de sjællandske Afdelinger, og navnlig til Fodfolksregimenterne, fra Begyndelsen af Firserne at regne, er udskrevet et ikke ringe Antal Værnepligtige fra Jylland og Fyen, som ere medoptagne i de anførte Styrker, hvori ogsaa indgaa en Del Bornholmere. I en Rubrik er angivet Afdelingernes paaregnede Krigsstyrke, i Reglen efter Mobiliseringsbestemmelserne.

1. Afdelinger med Udskrivning fra Sjælland og omliggende Øer.

Afdeling.	Uddannede Korporaler, Underkorporaler og Menige af		Paaregnet Krigsstyrke		Anmærkning.
	Linien	Forstærkningen	Afdeling	Antal Mand	
1ste Regiment	3066	0	En Liniebataillon	1054	*) Alene Fodfolksmandskab. *) Hestepassere ikke medregnede. **) Heri 125 Mand fra Kjøbenhavns Væbning. *) Hestepassere ikke medregnede. *) I Styrken er fradraget $\frac{1}{4}$ som ikke behøver at være Fæstningsartillerister. *) Heri Trainkonstabler fra Kjøbenhavns Væbn. Batailloner.
2det do.	3383	1855	- Forstærkningsbataill.	1065	
3die do.	3302	1906			
4de do.	3187	1768			
Kjøbhvns. Væbn. Fodfolk.	0	2993*)	- Batl. af Kjøbhvn. Væbn.	1065	
Gardehusarregimentet*)..	507	280**)	Et Rytterregiment	470	
4de Dragonregiment*) . . .	544	218			
1ste Artilleriregiment	1536	738	En Artilleriafdeling	603	
1ste Artilleribataillon	1921	1316	1ste Artilleribataillon	2005*)	
Kjøbhvns. Væbn. Artilleri	0	1044*)			

2. Afdelinger med Udskrivning fra hele Landet.

Livgarden	1464	989	Livg. Lin. og Forstbtl. hver	1054	*) Heri Pionerer fra Kjøbenhavns Væbnings Batailloner. **) For det ny oprettede Telegraf- og Landtorpedokompagni er paaregnet henholdsvis 190 og 80 Mand.
Ingeniørregimentet	1348	933*)	Ingeniørregimentet	ca. 1880**)	

Denne Oversigt giver Udvalget Anledning til følgende Bemærkninger med Hensyn til de enkelte Vaaben:

Fodfolk. Forslaget paatænker at opstille: 13 Liniebatailloner, Livgardens Forstærkningsbataillon, 4 Forstærkningsbatailloner og 4 Batailloner af Kjøbenhavns Forstærkningskorps; heraf have de 4 sjællandske Forstærkningsbatailloner hver 8 Kompagnier, de øvrige Batailloner 4 Kompagnier, o: den hele Styrke svarer til ca. 26 Batailloner à 4 Kompagnier. Som Forholdene vare i 1891, kunde 8 sjællandske Forstærkningsbatailloner — hver regnet til 4 Kompagnier — dog kun formeres paa 690 Mand. Dette hidrører fra, at den aarlige Rekruttilgang indtil 1882 inklusive var forholdsvis mindre; med Aargangen 1883 — der 1ste Januar 1891 overgik til Forstærkningen — vokser Rekruttilgangen og, efterhaanden som de større Aargange overføres til Forstærkningen, forøges Regimenternes Forstærkningsmandskab. Hvor stor den aarlige Forøgelse er, lader sig vanskeligt beregne, men den tør formentlig anslaaes til mindst 130 Mand pr. Regiment. Da Forslagets Bestemmelser imidlertid medføre en Forøgelse af de specielle Vaabens Rekrutstyrke paa Fodfolkets Bekostning, kan det næppe paaregnes, at de 8 Forstærkningsbatailloner kunne bringes paa den i Oversigten angivne Krigsstyrke før i 1898, naar Aargangen 1883 er bleven 16de Aargang. Til samme Tid, og vistnok allerede før, ville de 4 Batailloner af Kjøbenhavns Forstærkningskorps, der i 1891 kunde formeres paa ca. 750 Mand, naa den samme Krigsstyrke. Livgardens Linie- og Forstærkningsbataillon ville, naar $\frac{2}{5}$ af Mandskabet antages at være til Stede paa Sjælland, i de hjemsendte Aargange have henholdsvis ca. 590 og ca. 400 Mand.

Rytteri. Dette vil i Forhold til de øvrige Vaaben være repræsenteret omtrent som i det først omhandlede Tilfælde, da hele Hæren tænktes samlet paa Sjælland.

Af Feltartilleri vil der paa Sjælland findes tilstrækkeligt Mandskab til at opstille de 3 Afdelinger.

Hvad Fæstningsartilleriet angaar, vil der ifølge Oversigten til 1ste Artilleribataillon kræves ca. 2000 uddannede Fæstningsartillerister; til Tjeneste paa Landbefæstningen vil formentlig kræves c. 5500 Mand, eller, da ca. $\frac{1}{3}$ af denne Styrke ikke behøver at være uddannet ved Vaabnet, ca. 3700 Mand o: i alt ca. 5700 uddannede Fæstningsartillerister. Ifølge Oversigten kan dog kun paaregnes 4281 for Tiden at være til Stede paa Sjælland, saa man i højere Grad, end foran antaget, vilde blive nødt til at supplere med Mandskab fra andre Afdelinger. Med Forslagets Rekrutstyrke af 820 Fæstningsartillerister, vil der formentlig i 16 Aargange kunde gøres Regning paa at have ca. 8050 Mand, og naar Udskrivningen finder Sted med $\frac{2}{3}$ fra Sjælland og $\frac{1}{3}$ fra det øvrige Land — saaledes som Forholdet er for Øjeblikket — vil der paa Øen findes ca. 5400 Mand, hvad der omtrent vil tilfredsstille Behovet.

Ingeniørtroppernes Krigsstyrke er i Oversigten anslaaet til ca. 1880 Mand, medens der i Ingeniørregimentets hjemsendte Aargange findes 2281 Mand, hvoraf $\frac{2}{5}$, eller ca. 912 Mand, kan antages til Raadighed paa Sjælland. Forslaget sætter Vaabnets Rekrutstyrke til 336 Mand, hvilket i de hjemsendte Aargange omtrent tør antages at give 2825 Mand, hvoraf $\frac{2}{5}$ eller 1130 Mand paa Sjælland, hvilket dog endnu ikke fyldestgør Behovet.

Der er i det foranstaaende kun taget Hensyn til det hjemsendte Personale, men, da det tjenstgørende Mandskab helt eller delvis vil være brugeligt, kan der paa

de forskellige Tider af Aaret paaregnes en Forøgelse af de angivne Styrker, der varierer

- for Fodfolket fra ca. 3100 til ca. 800 Mand,
- Fæstningsartilleriet fra ca. 1324 til ca. 504 Mand og
- Ingeniørtropperne fra ca. 539 til ca. 203 Mand.

Ligesom det saaledes maa erkendes, at Forslagets Bestemmelser yde, hvad der overhovedet er muligt, for fuldt at udnytte den paa Sjælland værende Forsvarskraft, saaledes tør det i Henhold til det anførte antages, at denne, i hvert Fald om nogle Aar, vil være tilstrækkelig til at præstere et vedholdende, om end ikke meget aktivt, Forsvar af den befæstede Hovedstad.

Naar Udvalget dernæst gaar over til at undersøge, om Beskaffenheden af de Tropper, som Forslaget stiller til Raadighed, er en saadan, at de maa antages at kunne gøre Fyldest overfor de foran omhandlede Opgaver, skal man, som en Bemærkning, der gælder alle Vaaben, først udtale, at den foreslaaede Ændring af de større Øvelser formentlig er et væsentligt Fremskridt, som kan ventes at ville forøge Hærens Operationsdygtighed. En meget betydelig Forbedring for Fodfolkets Vedkommende er ligeledes betegnet ved Overgangen til en forandret Tjenesteturnus, hvorved blandt andet Novemberholdet bortfalder; en Bibeholdelse af den hidtidige Ordning af Uddannelsen vil formentlig indeholde en ikke ringe Fare for Vaabnets Kampdygtighed. Hvad den foreslaaede Forkortelse af de Meniges første samlede Uddannelsesetid angaar, tror Udvalget — uagtet det maa erkende Rigtigheden af det i Forslagets Bemærkninger i saa Henseende udtalte — for Principets Skyld ikke at turde tilraade den. Det maa nemlig vække stor Betænkelighed, at Fodfolkets Tjenestetid i det hele — i Reglen for at tilvejebringe Kompensation for de Bekostninger, som Forbedringer paa andre Omraader have medført — i Tidens Løb er bleven saa betydelig indskrænket; efter Hærplanen af 1842 var Uddannelses tiden som bekendt 17 Maaneder, i 1867 nedsattes den for Hovedmassen af de Værnepligtige til 10 og i Gennemsnit til $11\frac{2}{3}$ Maaned, i 1880 til henholdsvis 8 og 9 Maaneder. Ved den nu foreslaaede yderligere Nedsættelse vilde man i hvert Fald utvivlsomt være naaet til den yderste Grænse, naar der overhovedet skal være Tale om at anvende Tropperne i aaben Mark, og dette vilde mulig ikke en Gang være gør ligt, naar vi ikke raadede over et særdeles godt Rekruteringsmateriale og der ikke fra Befalingsmændenes Side under den korte Uddannelse vistes en Ihærdighed, som man ved en ændret Tjenesteturnus tør haabe at bevare. Naar Udvalget derimod ikke anser det for absolut nødvendigt at opretholde Fordringen om, at ogsaa Indkaldes tiden til de større Øvelser forbliver uforandret, ligger det udelukkende i, at den forbedrede Ordning af disse Øvelser, der er foreslaaet, formentlig nogenlunde vil kunne opveje, hvad der tabes ved at give Afkald paa 5 Øvelsesdage, hvilket man i andet Fald meget indtrængende maatte fraraade. Idet Udvalget saaledes anbefaler, at de første 6 Maaneders Uddannelse lades ubeskaaret, maa det, for saa vidt en Besparelse her skønnes uomgængelig nødvendig, finde det i noget ringere Grad stridende mod Vaabnets Interesser, om en saadan søgtes indvunden ved en Formindskelse af de foreslaaede Sekondløjtnanters Antal. Bestemmelsen om 12 Dages Indkaldelse til Forstærkningen anser

Udvalget for absolut nødvendig, for at Forstærkningsafdelingerne overhovedet kunne siges at være organiserede, hvilket maa kræves af Hensyn til den Anvendelse, som de foreliggende militære Opgaver anvise dem. Disse gøre fremdeles en Forbedring af Forstærkningen paa anden Maade meget ønskelig, hvilket ogsaa Forslaget har for Øje, dels ved en Forøgelse af Rammernes Antal, dels — hvad Udvalget tillægger endnu større Betydning — ved Bestemmelser, der sigte til videre at udvikle de værnepligtige Befalingsmænds Dygtighed. Selv om herved, saavel som ogsaa ved at paalægge de Forstærkningsofficerer, der oppebære Honorar, kortere Tjenesteperioder i deres militære Uddannelses Interesse, utvivlsomt kan naas en Del, har Udvalget dog — navnlig fordi der i det ugunstigste Krigstilfælde kan komme til at paahvile de paa Sjælland værende Forstærkningsafdelinger et ansvarsfuldt Hverv — taget under Overvejelse, om man ikke burde foreslaa en Forøgelse af Liniens Befalingsmænd, der i paakommende Fald kunde overgaa til de sidstnævnte Afdelinger. Naar man imidlertid ikke har skønnet det nødvendigt at stille Forslag i saa Henseende, skyldes dette dels den Betragtning, at man, selv i det Tilfælde, da en Afbrydelse af Forbindelsen med de øvrige Landsdele finder Sted forinden eller samtidig med, at Udrustning af en Landgangsekspedition paabegyndes, formentlig tør paaregne i den Tid, som dennes Forberedelse kræver, at faa et større Antal Befalingsmænd til Sjælland, og dels den Omstændighed, at der altid ved Skolerne i Kjøbenhavn fra Provinsgarnisonerne findes et større Antal Befalingsmænd, som vel varierer paa de forskellige Tider af Aaret, men dog i Gennemsnit kan anslaaes til c. 20 Kaptajner og Premierløjtnanter, 16—20 Sekondløjtnanter og ca. 35 faste Underofficerer. Ogsaa paa et andet Punkt skal Udvalget henlede Kommissionens Opmærksomhed, uden at det dog efter Omstændighederne finder Anledning til at fremsætte noget bestemt Forslag. Det vedrører Ønskeligheden af en Forøgelse af Fodfolkets Befalingsmandselever, hvis Antal ogsaa i Tidens Løb er blevet ikke ubetydeligt nedsat. Det skal i den Henseende oplyses, at der i 1891 i de 11 Aargange, hvormed Fodfolket i sin nuværende Ordning skal bringes paa Krigsfod, kun havdes 1146 Korporaler og 2468 Underkorporaler, medens Mobiliseringsbestemmelserne fordre henholdsvis 1298 og 4734, saa der altsaa manglede respektive 152 og 2266, der maa skaffes til Veje ved Forfremmelse af Menige.

Hvad Rytteriet angaar, finder Udvalget kun Anledning til at bemærke, at den paatænkte Indskrænkning af Tiden for de større Øvelser vilde ramme dette Vaaben endnu føleligere end Fodfolket, da de Krav, der maa stilles til den enkelte Mands Uddannelse, til Hestenes Training og til at samarbejde Hest og Rytter overhovedet gør det vanskeligt for Vaabnet at drage fuld Nytte af korte Indkaldelsesperioder. Det foreslaas derfor for dette Vaaben at bibeholde en Indkaldelsestid af 30 Dage, idet en Kompensation for denne Merudgift om fornødent kan erholdes ved at opgive den paatænkte Forøgelse af Sekondløjtnanternes Antal.

For Feltartilleriets Vedkommende ser Udvalget i den foreslaaede Tjenesteturnus en Forbedring, ligesom det tillægger den tilsigtede Udvidelse af Rammerne stor Betydning som et Skridt i Retning af at indhente, hvad der tidligere er forsømt overfor dette Vaabens Udvikling.

Den for Fæstningsartilleriet foreslaaede ændrede Ordning vil, som alt antydtes, medføre nogen Forandring i de ved Hærlovsforslaget fastsatte Rammer, idet ved Fæstningsartilleriregimentets 12 Kompagnier paaregnes ansat følgende faste Personale:

9 Kaptajner af Linien, 3 Kaptajner af Forstærkningen, 19 Premierløjtnanter, 12 Stabssergenter, 12 Oversergenter og 72 Sergenter;
 ved Kystartilleribataillonens Stab: 1 Oberstløjtnant af Forstærkningen, og
 ved denne Bataillons 6 Kompagnier: 5 Kaptajner af Linien, 1 Kaptajn af Forstærkningen, 12 Premierløjtnanter, 6 Stabssergenter, 6 Oversergenter og 36 Sergenter, medens der for øvrigt ingen Forandring sker i de for Regimentsstaben og for Bataillonsstabe ved Hærlovsforslaget normerede Rammer. Det ovennævnte Personale maa dog ved en Mobilisering forøges med 3 Premierløjtnanter (2 til Regimentet og 1 til Kystartilleribataillon), der formenes uden Vanskelighed at kunne afgives af andre Afdelinger af Artilleriet (særlig de tekniske Afdelinger og Trainafdelingen). Naar man af de til stadig Tjeneste værende Officerer af Forstærkningen kun har ment at turde bibeholde 1 Oberstløjtnant og 4 Kaptajner, ligger det i, at det store Befalingsomraade, som under Krigsforhold vil tilfalde disse Officersklasser, og de Fordringer, som Vaabnets Anvendelse under saadanne Omstændigheder vil stille til dem, nødvendiggøre, at de i Fredstid saa nøje som muligt ere knyttede til Vaabnet og dets Udvikling, hvilket vanskeligere kan opnaas for Forstærkningsofficerers Vedkommende.

Sammenstilling af Fæstningsartilleriets Rammer efter Hærlovsforslaget og det nærværende Forslag.

	Efter Hærlovsforslaget.	Efter nærværende Forslag.	Altsaa Forøgelse af	Altssaa Formindskelse med
Oberst (Oberstløjtnanter) af Linien.....	4	5	1	
Kaptajner af Linien.....	12	14	2	
Premierløjtnanter af Linien.....	28	39	11	
Stabssergenter.....	12	18	6	
Oversergenter.....	19	23	4	
Sergenter.....	111	112	1	
Spillemand.....	12	12		
Mekanikere.....	4	5	1	
Oberstløjtnanter af Forstærkningen.....	3	1		2
Kaptajner - - - - -	12	4		8

Af dette Personale formenes, som angivet, 3 Premierløjtnanter at kunne tilgaa Fæstningsartilleriet ved Mobilisering, medens 1 Oberstløjtnant antages at kunne overføres til dette fra „til Tjeneste af Vaabnet“, hvorved Forøgelsen med nyt Personale indskrænkes til: 2 Kaptajner, 8 Premierløjtnanter, 6 Stabssergenter, 4 Oversergenter, 1 Sergent og 1 Mekaniker.

Hvad Uddannelsen angaar, maa Udvalget anbefale den Forandring, at Indkaldelse af Rekrutstyrken finder Sted i 2 Hold, idet derhos den første samlede Ud-

dannelsesetid fastsættes til 8 Maaneder og den fortsatte Tjeneste for Befalingsmands-eleverne sættes til 6 Maaneder, medens den for de øvrige Menige bortfalder. Der vilde herigennem raades Bod paa den Ulempe ved Mandskabets Uddannelse, at mere end Halvdelen af dette hjemsendes efter kun 4 Maaneders Nærværelse ved Afdelingen, et Tidsrum der skønnes for kort af Hensyn til de Fordringer, der nu maa stilles til Fæstningsartilleriets Mandskab. Udvalget er vel ikke blind for, at denne Ordning navnlig for den til Tjeneste paa Landbefæstningen bestemte Styrke — der som Maksimum de 4 Maaneder af Aaret vil udgøre 560 Mand — i enkelte Vintermaaneder kan fremkalde visse Indkvarteringsvanskeligheder; men disse, der heller ikke ganske kunde undgaas ved den i Hærlovsforslaget foreskrevne Turnus, ville formentlig ikke være af saa alvorlig Natur, at de ikke lade sig overvinde. Den anbefalede Ordning vil medføre saavel en Nedsættelse af Værnepligtsbyrden som en Besparelse, der er mere end tilstrækkelig til at dække Udgifterne ved den foreslaaede Forøgelse af Rammerne. Idet disse Udgifter nemlig kunne anslaaes til ca. 31000 Kr., vil Formindskelsen af Forstærkningens Rammer og Bortfaldelse af Øvelserne ved Kjøbenhavns Væbnings Artilleri repræsentere en Besparelse af ca. 11800 Kr. og Indførelsen af den ændrede Turnus (sammenlignet med Hærlovsforslagets) en Besparelse af ca. 52000 Kr.

De Bestemmelser, der angaa Ingeniørtropperne, ville efter Udvalgets Skøn sætte disse i Stand til at tilfredsstille de Krav, der maatte stilles til dem.

II.

I det andet Spørgsmaal, der er stillet Udvalget, forlanges det taget under Overvejelse, om de Opgaver, der kunne tilfalde Hæren ved en Optræden uden for Sjælland, maatte modificere det Resultat, hvortil man i det foranstaaende er kommet. En saadan Optræden kan være ufrivillig eller frivillig. Det første kan tænkes at indtræde, naar Dele af Hæren hindres i at samle sig paa Sjælland; for saa vidt saadanne Styrker finde nogen Modstander over for sig, maa den Krig, de komme til at føre, blive af bevægelig Art. Det er tidligere bemærket, at det, naar en Koncentration af Hæren til Sjælland er besluttet, næppe i Almindelighed kan være begrundet frivilligt at efterlade mindre Hærstyrker i de øvrige Landsdele; men det er tillige antydnet, at visse Grunde muligen dog kunde tale derfor. Den Opgave, der kan komme til at foreligge saadanne mindre Styrker, kan næppe være nogen anden end at vanskeliggøre en Brandskatning af den paagældende Provins, hvortil ligeledes kræves, at de kunne optræde med stor Bevægelighed for at fremkalde Usikkerhed hos Fjenden og foranledige ham til at holde sig samlet. Foruden en saadan delvis Optræden af Hæren kan det imidlertid tænkes, at Forholdene kunne nødvendiggøre Operationer i større Maalestok uden for Sjælland. Enhver mindre Stat maa nemlig være forberedt paa at blive tvungen ud af Neutraliteten og nødt til i egen Interesse at tage Parti for en af de krigsførende Parter. Dette er en Tanke, der blandt andet ligger til Grund for Belgiens og Schweitz' Forsvarsordninger, der netop forudsætte, at Forsvaret støttes ved Kooperation med en anden Magt. Udvalget skal ikke nærmere komme ind paa de Kombinationer, der kunde bringe Danmark i en

lignende Situation; det vil være tilstrækkeligt at betone, at ogsaa herved maa fordres, at Hæren kan føre en bevægelig Krig.

Saaledes stiller enhver Optræden uden for Sjælland det uafviselige Krav, at Hæren er saaledes organiseret, at den er i Stand til at føre et mobilt Forsvar, og derved bliver Nødvendigheden af denne Hovedfordring, som Udvalget har fremhævet i Indledningen til sin Beretning, yderligere bestyrket. Det skønnes ikke rettere, end at Forslaget fuldt ud har dette for Øje, hvorfor man intet finder at tilføje til de alt fremsatte Bemærkninger.

Udvalget skal som Hovedresultatet af sine Overvejelser sluttelig udtale, at Hærlovsforslaget paa forskellige Omraader indfører væsentlige og højst fornødne Forbedringer i den bestaaende Ordning og i det hele ved sine Bestemmelser med Hensyn til Troppernes Styrke, S sammensætning og Beskaffenhed maa antages at gøre det muligt for Hæren at løse de i en Krig forefaldende Opgaver, hvorfor man med de enkelte mindre Ændringer, hvis Ønskelighed foran er antydnet, ganske kan slutte sig til det.

F. C. Jürgensen.   C. D. N. Nøkkentved.   N. A. Meyer.   F. J. Suell.

A. A. B. Kühnel.   J. V. C. Gørtz.   H. E. L. Munthe.

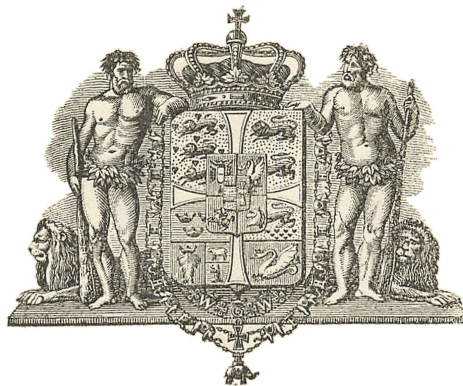
L o v

om

Tillæg til Loven af 6te Juli 1867 om Hærens Ordning og Tillægslov af 25de Juli 1880 m. m.

Amalienborg, den 13de April 1894.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. G. Schultz.

1894.

**Vi Christian den Niende, af Guds Naade Konge til Danmark,
de Benders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken,
Lauenborg og Oldenburg,**

Gøre vitterligt: Rigsdagen har vedtaget og Vi ved Vort Samthkke stadfæstet følgende Lov:

§ 1.

Lovene om Hærens Ordning af 6te Juli 1867 og 25de Juli 1880 vedblive fremtidig at være gældende med de i de følgende Paragraffer bestemte Ændringer.

§ 2.

Med Hensyn til den det værnepligtige Mandskab paahvilende Tjenestepligt fastsættes følgende Forandringer og Indskrænkninger:

a. Ved Fodfolket.

Af det til Regimenterne udskrævne Mandskab indkaldes 480 Rekrutter til hvert af disse til Møde hen imod Midten af April. Dette Mandstabs første samlede Uddannelsesetid indskrænkes til 180 Dage; efter denne forblive samtlige Befalingsmandselever og 100 menige til fortsat Tjeneste ved hvert Regiment i 8 Maaneder (jfr. dog Punkt i.) Indkaldelsestiden for de fortsatte Øvelser ved Afdelingerne nedsættes til 25 Dage.

Af det øvrige til Regimenterne udskrævne Mandskab indkaldes til samme Tid for hvert Regiment indtil 50 Mand, der, for saa vidt de ikke ere blevne benyttede til at dække tilfældig Afgang i de Regimenterne tildele 480 Mand, hjemsendes efter en Uddannelsesetid paa 2 Maaneder; de indkaldes under almindelige Forhold ikke mere.

b. Ved Rytteriet.

Mødetiden ansættes til Begyndelsen af Marts og den første samlede Uddannelsesetid indskrænkes til 8 Maaneder. Indkaldelsestiden for de fortsatte Øvelser nedsættes til 25 Dage.

c. Ved Feltartilleriet.

Der tildeles aarlig hvert Liniebatteri 27 Konstabel- og 27 Trainkonstabelrekrutter. Mødetiden ansættes til første Halvdel af Oktober, og den første Uddannelsesetid indskrænkes til 3 Maanedes; efter denne forblive samtlige Befalingsmands elever og Konstabler samt 24 Trainkonstabler for hvert Liniebatteri til fortsat Tjeneste i 9 Maanedes, dog saaledes at 21 Konstabler og 27 Trainkonstabler ved hver Afdeling yderligere forblive til fortsat Tjeneste i 3 Maanedes. Sidstnævnte Mandskab fritages for Indkaldelse til de fortsatte Øvelser, for hvilke Indkaldesestiden i øvrigt nedsættes til 25 Dage.

d. Ved Fæstningsartilleriet.

Den ene af Bataillonerne tildeles der aarlig 300 Mand; efter den første Uddannelsesetid forblive 44 Befalingsmands elever og 160 menige til fortsat Tjeneste i 10 Maanedes. De andre Batailloner tildeles der tilsammen indtil 520 Mand, som indkalbes i 2 Hold, nemlig 440 Mand om Foraaret og 80 Mand om Efteraaret; efter den første Uddannelsesetid forblive af Foraarsholdet 80 Befalingsmands elever til Tjeneste i 10 Maanedes og de menige i 2 Maanedes, af Efteraarsholdet de menige i 6 Maanedes. Mandskabet til Fæstningsartilleriet udskrives fra samtlige Brigadefredse.

e. Ved de tekniske Afdelinger.

Antallet af menige, der skulle forblive til fortsat Tjeneste, nedsættes til 64 Mand, og denne Tjenestetid indskrænkes saa vel for disse som for Befalingsmands eleverne til 9 Maanedes.

f. Ved Ingeniørregimentet.

Indkaldesestiden for de fortsatte Øvelser ved dette nedsættes til 1 Maaned.

g. Ved Kjøbenhavns Væbning.

Indkaldelsen af tredje Aargang i 5 Dage bortfalder.

h. De paa Bornholm hjemmehørende værnepligtige, som i Henhold til Lodtrækningen paa Sessjonerne skulle indkalbes til Uddannelse ved Fodfolksregimenterne i 180 Dage, men som i øvrigt ved Slutningen af det andet Aar af deres Værnepligtstid skulle overføres til Dens Væbnings Kuller, medregnes ikke i det for disse Regimenter fastsatte Rekrutantal af 480 Mand.

i. For saa vidt der blandt de udstrevne værnepligtige maatte til Uddannelse som Befalingsmands elever forud melde sig et passende Antal dertil egnede frivillige, kan der for disse oprettes Centralstoler, dog saaledes at den samlede Uddannelsesetid ved disse Stoler og derefter ved Afdelingerne forbliver den samme som for de øvrige Befalingsmands elever af samme Vaaben. Mødetiden ved Centralstolerne kan fastsættes til en anden Tid end den, til hvilken den almindelige Indkaldelse finder Sted. For hver Befalingsmands elev, der maatte blive optaget i saadanne Centralstoler, sker der en tilsvarende Formindstelse i Antallet af det paagældende Vaabens Rekrutter og Befalingsmands elever.

Til Befalingsmands elever udtages forlods de dertil egnede frivillige, som melde sig til Centralstolerne eller Befalingsmands elevstolerne; det derefter manglende Antal udtages derpaa saa vidt muligt af det Mandskab, der ved Lodtrækningen i Henhold til § 16 af Loven af 6te Juli 1867 skal blive til fortsat Tjeneste, naar menige og det manglende Antal af Befalingsmands elever regnes under et. For saa vidt det maatte vise sig, at der paa den ovenansførte Maade kan naas det tilstrækkelige Antal af Befalingsmands elever for

et eller flere Vaaben, bemyndiges Krigsministeren til for paagældende Vaabens Vedkommende at lade Udgangen til at udtage Befalingsmands elever af det Mandskab, som skal hjemsendes, bortfalde, og i saa Tilfælde for dette Vaaben at ophæve Bestemmelsen om Tilidelse til den i § 16 i Loven af 6te Juli 1867 nævnte Nummerbygning.

§ 3.

Den i Lov om Værnepligt af 6te Marts 1869 § 22 givne Bestemmelse om Tilidelse til Nummerbygning inden Indtrædelsen i Tjenesten ophæves undtagen for Militærarbejdernes Vedkommende. — Ved Rekrutfordelingen i Henhold til nævnte Lovs § 23 skulle de højere Lodtrækningsnumre efter Justitsministerens nærmere Bestemmelse komme fortrinnsvis i Betragtning med Hensyn til Fritagelse for Indkaldelse eller Indkaldelse til kortere Tjenestetid ved samme Art af Afdelinger.

§ 4.

Antallet af Stamheste ved hvert af Rytterregimenterne nedsættes til 470.

§ 5.

Forstærkningsbataillonerne garnisonere fremtidig sammen med det Regiment, hvortil de høre, og ophæves Slutningsbestemmelsen i § 43 i Loven af 6te Juli 1867.

§ 6.

Den for Officersstolens ældste Klasse foreskrevne Afgangsprøve bortfalder; der meddeles Eleverne et Vidnesbyrd.

§ 7.

De under §§ 2—3 fastsatte Bestemmelser bringes i Anvendelse paa Mandstabet der udskrives paa Sessjonerne i 1894 og følgende Aar, dog saaledes at der af Hensyn til den forandrede Tjenesteomgang kan træffes de enkelte Afvigelser, der ere nødvendige i de to første Overgangaar. De nedenfor i §§ 8—13 nævnte Foranstaltninger kunne der efter gennemførelse efterhaanden fra 1ste Januar 1895 at regne. For saa vidt enkelte af de i §§ 2 og 4 nævnte Indskrænkninger alt kunne foretages inden den Tid, kan det der ved besparede Beløb anvendes til Forberedelse eller Paabegyndelse af de i nedenstaaende §§ 8—13 nævnte Foranstaltningers Gennemførelse.

§ 8.

Fæstningsartilleriet bestaar af et Regiment paa indtil 3 Batailloner. Regimentsstaben er sammensat som Staben ved en Artilleribataillon. Hver af Bataillonerne bestaar af 4 Linie- og 2 Forstærkningskompagnier.

Feltartilleriets Kammer forøges med 4 Kaptajner, 2 Premierløjtnanter og 2 Mechanikere.

For saa vidt som dertil egnede Personligheder findes, kan der ved de tekniske Afdelinger i Stedet for indtil 2 Officerer af Oberst- og 4 af Kaptajnsklassen ansættes henholdsvis indtil 2 Direktører og 4 Underdirektører. Indtil nærmere Bestemmelse om Lønningssforholdene ere tagne, betragtes de paagældende med Hensyn til Ansættelsesmaade og Lønning som de Officerer, i hvis Sted de træde. Naar denne Foranstaltning er gennemført, kan der ske en Omordning af Artilleristabens og de tekniske Afdelingers Personale svarende til de ny Tjenesteforhold.

§ 9.

Ingeniørregimentet forøges med et Liniekompagni med samme Kammer som et Fæstningsartillerikompani. Ingeniørkorpsets Kammer forøges desuden med 1 Oberstløjtnant.

§ 10.

Antallet af tjenestegørende Sekondløjtnanter ved Vaabnene forøges med 20.

§ 11.

Den første samlede Uddannelse af Sundhedstroppersnes Mandskab udvides til 2½ Maaned.

§ 12.

Forplejningskorpsets Kammer forøges med 1 Overintendant, 1 Intendant, og 2 Sergenter; Vægekorpsets med 1 Overlæge og 1 Korpslæge; Overlægerne's ældste Lønningsklasse udsøndres som en selvstændig Klasse, der benævnes „Stabslæger“, og til hvilken Forfremmelse sker hver Gang ved Valg; Vægekorpsets Chef benævnes „Generallæge“. Den i Lov om Ordningen af Hærens Forplejningskorps af 26de Maj 1868 § 8 fastsatte Bestemmelse om forudgaaende Tjeneste i 1 Aar, inden Underofficerer af Korpsen kunne udnevnes til Reserveintendant, ophæves.

§ 13.

Et Beløb paa 5,000 Kr. kan aarlig anvendes til Lønning for værnepligtige Befalingsmænd, som efter deres Hjemsendelse frivillig melde sig til at forrette indtil 2 Maaneders Tjeneste ved Afdelingerne.

Hvorefter alle vedkommende sig have at rette.

Givet paa Amalienborg, den 13de April 1894.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Christian R.

(L. S.)

J. J. Bahnson.